

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 365/2022-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Andrejom Gunárom, Panenská 13, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/104/2021-97 z 27. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13S/104/2021-80 zo 14. decembra 2021 a č. k. 13S/104/2021-97 z 27. apríla 2022. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutia, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 365/2022-15 z 23. júna 2022 prijal ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 13S/104/2021-97 z 27. apríla 2022 na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľ včas podanou všeobecnou správnu žalobou navrhoval krajskému súdu prieskum rozhodnutí orgánov štátnej daňovej správy, ktorými mu bol vyrubený rozdiel dane 10 350 eur. Nesplnil však povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanie všeobecnej správnej žaloby, preto ho krajský súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku v lehote 10 dní od doručenia výzvy

pod následkom zastavenia konania podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). V určenej lehote 10 dní nebol súdny poplatok zaplatený, lehota na zaplatenie súdneho poplatku uplynula 4. novembra 2021 (štvrtok), ale súdny poplatok bol zaplatený až 5. novembra 2021.

4. Krajský súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 13S/104/2021-80 zo 14. decembra 2021 konanie o všeobecnej správnej žalobe zastavil, pretože sťažovateľ aj napriek poučeniu o zastavení konania ako následku nezaplatenia poplatku v 10-dňovej lehote od doručenia výzvy tento neuhradil.

5. V sťažnosti podanej podľa Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ dôvodil, že postup krajského súdu považuje za bezdôvodné a protiústavné odňatie práva na spravodlivý proces. Poukázal na rozhodnutie ústavného súdu č. k. III. ÚS 203/08-31 z 2. októbra 2008 a zdôraznil, že v čase vydávania uznesenia o zastavení konania už mal krajský súd úhradu súdneho poplatku viac ako jeden mesiac na bankovom účte. Ak napriek pripísanej úhrade konanie zastavil, nezákonne zasiahol do práva sťažovateľa ako žalobcu na spravodlivý proces a odňal mu možnosť, aby sa o jeho veci konalo pred súdom. Povinnosťou súdu je vyzvať účastníka konania na odstránenie väd, ktoré jeho návrh obsahuje. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Lehota podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch má v spojení s § 118 ods. 1 Civilného sporového poriadku procesnoprávnu povahu, čo vyvoláva dôsledky na jej počítanie, resp. v preskúvanom prípade na jej zachovanie. Napadnuté uznesenie je arbitrárne, opúšťa medze rozumného a prípustného výkladu zákona.

6. Krajský súd uznesením č. k. 13S/104/2021-97 z 27. apríla 2022 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Dôvodil, že sťažovateľ mohol zaplatiť súdny poplatok kedykoľvek od okamihu podania všeobecnej správnej žaloby a aj ďalej v ktorýkoľvek deň od doručenia výzvy súdu. Nič mu nebránilo splniť si riadne a včas poplatkovú povinnosť. O prístup k súdnemu prieskumu rozhodnutia žalovaného sa pripravil sám. Krajský súd sa nestotožnil s interpretáciou § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, tak ako ju predostrel sťažovateľ, tvrdiaci neprípustnosť výkladu, podľa ktorého nedodržanie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku znamená automaticky zastavenie konania. Krajský súd predmetné ustanovenie vykladá opačne ako sťažovateľ. Zaplatenie súdneho poplatku po lehote, ktorú krajský súd určil, má podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch za následok zastavenie konania. Na zaplatenie súdneho poplatku po lehote totiž krajský súd prihliadať nemôže, pretože ide o skutočnosť, ktorá nastala po uplynutí lehoty na jeho zaplatenie. Rozhodnutie ústavného súdu uvádzané sťažovateľom pochádza z obdobia, keď platila iná právna úprava.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že v čase rozhodovania vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku už sporný súdny poplatok zaplatený bol. Nadväzne prizvukuje, že si uvedomuje pravidlo zakotvené v § 14 ods. 3 zákona o súdnych

poplatkoch, podľa ktorého v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Súčasne však odkazuje aj na § 97 SSP, podľa ktorého správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Preto, rovnako ako v prípade akéhokoľvek iného nedostatku procesnej podmienky konania, má súd možnosť a povinnosť vyzvať účastníka konania, aby túto vadu odstránil, a konanie zastaví iba vtedy, ak nedostatok procesnej podmienky odstránený nebol. V sťažovateľovej veci pritom krajský súd ani nemusel vyzývať na odstránenie podmienky konania, pretože k jej odstráneniu došlo skôr, ako rozhodol o zastavení konania. Ak na takto odstránenú podmienku konania krajský súd prihliadol z pohľadu § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, avšak v rozpore s § 97 a nasl. SSP, protiústavne zasiahol do práva sťažovateľa na spravodlivý proces. Súd je podľa sťažovateľa vždy povinný rozhodovať iba na základe stavu v čase vydania rozhodnutia.

8. Sťažovateľ vyjadruje pochopenie pre účel § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch spočívajúci v zrýchlení súdnych konaní a v eliminácii podávania špekulatívnych žalôb, ale táto snaha nemôže byť realizovaná spôsobom, ktorý extrémne obmedzí právo na spravodlivý proces, a najmä nie v prípade, ak boli podmienky konania sťažovateľom v pozícii žalobcu nesporne splnené. V situácii, ak súd zistí, že žalobca si všetky svoje zákonné povinnosti splnil, nie je možné spätne mu formálne odoprieť právo na spravodlivý proces. Práve vo svetle týchto argumentov je zrejmé, že ani § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch nie je možné vykladať tak, že nedodržanie procesnej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku znamená automaticky „zákonné“ zbavenie práva na súdnu ochranu.

9. Zmyslom lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, ktorá je lehotou sudcovskou, je vymedziť čas na účel uskutočnenia určitého procesného úkonu. Vymedzenie času pre zaplatenie súdneho poplatku je späté s realizáciou procesného subjektívneho práva. Na základe uvedeného možno konštatovať, že lehota podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v spojení s § 67 ods. 1 SSP je lehotou procesnoprávnou, a to s príslušnými dôsledkami z toho vyplývajúcimi pre jej počítanie, resp. v preskúmanom prípade pre jej zachovanie. Vzhľadom na uvedenú interpretáciu príslušných zákonných ustanovení s prihliadnutím na konkrétne skutkové okolnosti veci možno konštatovať, že právny názor, na ktorom sú založené napadnuté uznesenia, opúšťa medze rozumného a prípustného výkladu práva.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu:

10. Krajský súd zopakoval dôvody uvedené v napadnutom uznesení, ktoré považuje za vecne správne, zákonné a súladné s aplikačnou praxou súdov.

IV.2. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľ v replike stanovisko krajského súdu chápe, hoci s ním principiálne nesúhlasí. Ak by sa základné právo na súdnu ochranu redukovalo iba na „akúsi výsadu, ku ktorej vedie cesta iba cez množstvo formálnych prekážok, potom by... bolo protiústavne redukované iba na akúsi

exkluzívnu a výnimočnú výhodu, čo je v príkrom rozpore s jeho dnes bežným chápaním a najmä so zaužívanou praxou“.

12. Sťažovateľ odkazuje na rozhodovacia prax súdov spred nadobudnutia účinnosti § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, pričom práve tento model podľa jeho názoru požiadavku ústavne konformného napĺňania obsahu základného práva na súdnu ochranu rešpektuje. Sťažovateľ vidí kolíziu medzi § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch a § 97 SSP, ktoré správne mu súdu ukladá povinnosť kedykoľvek počas konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Krajský súd formalisticky uplatnil § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, no ignoroval splnenie procesných podmienok podľa § 97 SSP. Jedným zo základných princípov, na ktorých sú procesné normy a SSP nevynímajúc postavené, je pravidlo, že súd musí rozhodovať na základe skutkového stavu v čase vydávania rozhodnutia. Túto povinnosť krajský súd nespĺnil, keď relevantnú právnu úpravu nevykladal a neaplikoval v súlade so základným právom na súdnu ochranu.

13. Zavedením § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch mal zákonodarcia v úmysle zrýchliť a zefektívniť konanie a zabrániť špekulatívnemu podávaniu žalôb. Sťažovateľov prípad i napadnuté uznesenie jasne preukazujú, že v súdnom konaní pred krajským súdom nešlo o žiadne prietahy v konaní ani o špekulatívne podávanie žaloby. Dokonca krajský súd nemusel vôbec sťažovateľa vyzývať na splnenie procesných podmienok, pretože tieto boli dávno splnené.

14. Podľa sťažovateľa súdne konanie nie je súbojom žalobcu a súdu, pri ktorom má súd hľadať formálne dôvody, prečo nemá byť žalobe vyhovie a prečo by súd nemal vo veci konať. Procesné normy a SSP nevynímajúc (najmä podľa § 97 a nasl. SSP) zasadzujú právo na súdnu ochranu do reálnych podmienok, aby z neho vytvorili skutočne použiteľné právo, a nie ďalšiu formálnu prekážku, ktorej cieľom je v skutočnosti iba odstavenie žalobcu od uplatnenia si práva na súde a takto protiústavným spôsobom zrýchliť súdne konania. Práve aplikáciu § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch spôsobom, ako sa to udialo v napadnutom uznesení, považuje sťažovateľ za použitie takejto prekážky, v dôsledku ktorej mu bolo zabránené skutočné uplatnenie si práva na súde.

15. Sťažovateľ bez vyzvania doručil ústavnému súdu 2. novembra 2022 podanie, v ktorom argumentuje neproporcionalitou právnej úpravy zastavovania konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, a to po novelizácii zákona o súdnych poplatkoch vykonanej zákonom č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Základné právo na súdnu ochranu je v prípade zastavenia konania o správnej žalobe z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku priamo dotknuté, keďže správny súd neposúdi výhrady, ktoré žalobca prednáša voči postupu a rozhodnutiu správneho orgánu, ani o nich meritórne nerozhodne.

17. Ústavný už judikoval, že všeobecný súd musí prihliadať na rovnováhu medzi poskytnutím materiálnej ochrany právam a oprávneným záujmom účastníkov konania a ochranou plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti pred neuváženým, prípadne šikanujúcim výkonom práva jednak

spoplatňovaním úkonov súdneho konania a jednak rozhodovaním o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku (I. ÚS 45/09).

18. Podstata argumentácie v ústavnej sťažnosti vyjadruje očakávanie sťažovateľa, že hoci súdny poplatok zaplatí po uplynutí lehoty určenej vo výzve súdu, avšak pred rozhodnutím o zastavení konania, potom rešpekt k základnému právu na súdnu ochranu súdu neumožňuje konanie zastaviť. Vzhľadom na to je nutné, aby ústavný súd preskúmal koncept podústavnej právnej úpravy zastavovania konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a vyhodnotil, či táto krajskému súdu poskytovala potrebný priestor pre zohľadnenie skutkovej okolnosti spočívajúcej v oneskorenom zaplatení súdneho poplatku. Ak je odpoveď na túto otázku kladná, potom krajský súd porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu (konkrétne jeho komponent daný právom na prístup k súdu). Pri skúmaní problému je nutné vziať do úvahy vývoj právnej úpravy sankcionovania nezaplatenia súdneho poplatku, pretože to naznačuje vo svojej argumentácii samotný sťažovateľ, ale aj preto, že i samotný fakt zmeny právnej je legitímnym a dovoleným interpretačným východiskom pri uplatnení aktuálnej právnej úpravy v konkrétnom prípade. Zároveň ústavný súd musel zohľadniť aj jeho postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Účelom predmetného konania *de constitutione lata* nie je odstraňovanie nesúladu právnych predpisov, ale ochrana základných práv a slobôd voči individuálne orientovanému zásahu orgánu verejnej moci aplikujúceho právo.

Právna úprava účinná do 30. júna 2017

19. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017 ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

20. Podľa § 10 ods. 3 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017 prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

Právna úprava účinná od 1. júla 2017

21. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

22. Podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak

- a) už začal konať vo veci samej,
- b) došlo k rozšíreniu žaloby, rozšíreniu návrhu, k podaniu vzájomnej žaloby alebo vzájomného návrhu v tej istej veci po tom, ako začal konať vo veci samej,
- c) žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona,
- d) vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia,

e) do uplynutia lehoty na zaplataenie súdneho poplatku bol podaný návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorému súd vyhovel; ak súd návrhu vyhovie len sčasti, vyzve poplatníka na zaplataenie súdneho poplatku v takom rozsahu, ktorého sa oslobodenie netýka.

23. Podľa § 10 ods. 3 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplataenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplataený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2.

24. Podľa § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplataenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplataenie súdneho poplatku.

25. Z citovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že do 30. júna 2017 zákonodarca konajúcemu súdu prikazoval, aby v prípade nerešpektovania výzvy na zaplataenie súdneho poplatku uprednostnil právo na prístup súdu, ak k zaplataeniu súdneho poplatku došlo do konca lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania. Tento príkaz s účinnosťou od 1. júla 2017 však zákonodarca z právnej úpravy nielenže vypustil, ale zároveň zavedením nového pravidla explicitne zakazujúceho v sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplataenie súdneho poplatku (§ 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch), zakázal súdu rozhodujúcemu o zastavení konania prihliadať na prípadné zaplataenie súdneho poplatku po uplynutí lehoty určenej vo výzve. Zároveň tým zákonodarca nanovo určil medze v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy, pri rešpektovaní ktorých sa sťažovateľ môže domáhat' svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

26. Sťažovateľom napadnuté rozhodnutie takto nepredstavuje len reflexiu podústavného poplatkového práva, ale aj postoj krajského súdu k normatívne vyjadrenej predstave zákonodarcu o obmedzení prístupu k súdu v prípade nezaplataenia súdneho poplatku vykazujúcej nespornú ústavnú relevanciu.

27. Ústavný súd bol v sťažovateľovom prípade pripravený účinne presadiť jeho prístup k súdu. Akúkoľvek reštriktívnu interpretáciu podústavného práva by podrobil kritike spojenej s vyhovením ústavnej sťažnosti. Zásadné ľudskoprávne východisko pri aplikácii čl. 46 ods. 1 ústavy totiž musí zodpovedat' sťažovateľom formulovanej téze, podľa ktorej súd nesmie hľadat' formálne dôvody, prečo nemá byť žalobe vyhovené a prečo by nemal vo veci konať. Ústavný súd sa s týmto prístupom plne stotožňuje a vo svojej rozhodovacej činnosti ho aj presadzuje. Povolanie súdov chrániť základné práva a slobody je okrem iného vyjadrené aj v ich povinnosti hľadat' výkladom a uplatňovaním noriem poplatkového práva cestu k meritórnemu rozhodnutiu o návrhu na začatie konania, a nie k procesnej špekulácii vedúcej k odmietnutiu poskytnutia súdnej ochrany, ktorá je väčšinou spätá so zužujúcou interpretáciou podústavného práva. Vo veci sťažovateľa však nejde o krajským súdom produkovanú reštriktívnu interpretáciu podústavného konceptu sankcionovania nezaplataenia súdneho poplatku, ale ide o dôsledné uplatnenie reštriktívne formulovanej (v porovnaní s právnym stavom účinným do 30. júna 2017) normy ako produktu vôle zákonodarcu. Ak by krajský súd v okolnostiach veci uprednostnil sťažovateľovo právo na prístup súdu v podobe nezastavenia konania, rozhodol by v rozpore so zákonom. Nejde pritom len o otázku formálneho súladu rozhodnutia krajského súdu so zákonom, ale aj o prejav ústavného konceptu del'by moci v štáte, keď správny súd ako orgán súdnej moci nie je oprávnený sám od seba

ignorovať vôľu zákonodarcu, ktorá požíva prezumpciu súladu s ústavou, a teda aj so základným právom na súdnu ochranu.

28. Ústavný súd vníma sťažovateľovu nespokojnosť s výsledkom konania o jeho správnej žalobe. Súdny poplatok totiž v konečnom dôsledku zaplatil, no konanie bolo aj tak zastavené. Krajský súd však postupoval v intenciách mantinelov (medzí podľa čl. 51 ods. 1 ústavy) ohraničujúcich priestor, v ktorom sa sťažovateľ pri dovolávaní sa súdnej ochrany mohol pohybovať. Dôsledne totiž rešpektoval § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch a v ňom zákonodarcom nariadený zákaz prihliadnúť na zaplatenie súdneho poplatku po uplynutí na to určenej lehoty. Preto nespokojnosť sťažovateľa je viac nespokojnosťou s konceptom normatívnej vôle zákonodarcu, ktorá sa prostredníctvom rozhodnutia krajského súdu prejavila na jeho prípade. Naznačuje to aj podanie sťažovateľa doručené ústavnému súdu 2. novembra 2022, v ktorom sa jeho kritika napadnutého rozhodnutia krajského súdu veľmi prirodzene prelína s kritikou právnej úpravy účinnej od 1. júla 2017.

29. Ústavný súd už v minulosti judikoval právny názor, podľa ktorého *„o ústavne významnej neprimeranosti pri právno-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak aplikovaná právna norma dáva konajúcemu orgánu verejnej moci priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnou normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodit' jediný možný právny následok, potom možno hovoriť už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva“* (III. ÚS 575/2012, uverejnené v ZNaU pod č. 80/2012).

30. Sťažovateľov prípad spĺňa parametre citovaného právneho názoru ústavného súdu. Senát ústavného súdu však v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemá právomoc posudzovať a rozhodovať o prípadnom nesúlade zákonnej regulácie poplatkového práva s ústavou a nedisponuje ani legitimáciou na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Konajúci všeobecný súd (v sťažovateľom prípade krajský súd) zas nie je oprávnený neaplikovať právnu normu, ak sa domnieva, že je táto v rozpore s ústavou. Jedinou možnosťou, ktorú mu ústavné právo ponúka, je prerušiť konanie a obrátiť sa na ústavný súd s návrhom na začatie konania o súlade právnych predpisov. Krajský súd však k presvedčeniu o neústavnosti podústavného konceptu sankcionovania nesplnenia povinnosti zaplatiť súdny poplatok zjavne nedospel, keďže konanie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku neprerušil a na ústavný súd sa návrhom na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy neobrátil.

31. Sťažovateľ preto už nemá ďalšie možnosti, ako zvrátiť výsledok konania o jeho všeobecnej správnej žalobe. Ústavný súd už len pripomína, že až od 1. januára 2025 dôjde k podstatnej zmene ústavnej koncepcie, ktorá bude z pohľadu sťažovateľa želaná a ktorá bude spočívať v oprávnení fyzickej osoby alebo právnickej osoby navrhnuť v ústavnej sťažnosti, aby senát ústavného súdu prerušil konanie a podal podľa čl. 125 ods. 1 ústavy návrh na preskúmanie súladu právneho predpisu, ktorý sa týka sťažovateľovej veci, s právnym predpisom vyššej právnej sily. Do 31. decembra 2024 však navrhovateľ konania podľa čl. 127 ods. 1 a ani senát ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy takýmto oprávnením nedisponuje.

32. V závere odôvodnenia svojho nálezu ešte ústavný súd v záujme úplnosti odpovedí na sťažovateľom nastolené otázky považuje za potrebné dodať, že argumentácia o nerešpektovaní § 97 SSP krajským súdom je irelevantná. V sťažovateľovej veci uplatnené ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch majú k § 97 SSP vzťah špeciality, pretože splnenie poplatkovej povinnosti je len jednou z procesných podmienok, ktoré má na mysli § 97 SSP. Rovnako § 97 upravuje iba povinnosť správneho súdu skúmať splnenie procesných podmienok kedykoľvek počas konania, nie však spôsob, akým správny súd nedostatok procesných podmienok odstraňuje. Práve to je predmetom úpravy § 10 a § 14 zákona o súdnych poplatkoch v prípadoch, keď nedostatok procesnej podmienky spočíva práve v nesplnení poplatkovej povinnosti žalobcu. Preto aplikácia § 97 SSP v sťažovateľovej veci nemala potenciál vyústiť do nezastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

33. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2022

Peter Straka
predseda senátu